

Max Eastman: en vän till oktoberrevolutionen

(11 september 1928)

*[Ett brev till N I Muralov i Tara. I detta brev ställde Trotskij saker och ting till rätta i frågan om Max Eastmans bok **Efter Lenins död**, se uttalandet från 1925 på marxistarkiv.se. I slutet av 1920-talet utvecklade Eastman allt större motsättningar till den marxistiska rörelsen. Under 1930-talet förkastade han socialismen helt och hållet och gick åt höger, för att till sist bli antikommunist och redaktör för **Det bästa**.]*

Kära Nikolaj Ivanovitj.

Jag fick din förfrågan om kamrat Max Eastman, som tid efter annan får stora rubriker som en skräckinjagande figur i vår press, och nästan framställs som ett legehjon till borgarklassen som säljer Sovjetunionens statshemligheter till dem. Det är en skamlig lögn. Kamrat Max Eastman är en amerikansk revolutionär av John Reeds sort, en hängiven vän till oktoberrevolutionen. Han är poet, författare och journalist. Han kom till Sovjetrepubliken under de första svåra åren, lärde sig ryska här och kom i nära kontakt med vårt inre liv för att på ett bättre sätt och med större säkerhet kunna försvara Sovjetrepubliken inför massorna i Amerika.

1923 ställde sig Max Eastman på oppositionens sida och försvarade den öppet mot politiska anklagelser och i synnerhet mot antydningar och förtal. Jag ska inte här beröra de teoretiska skillnader som skiljer kamrat Eastman från marxisterna. Men Eastman är en absolut oförvitlig revolutionär vars hela uppträdande bevisar hans ideal och politiska ärlighet. I detta avseende är han många huvuden högre än många av de ämbetsmän som förföljer honom. Eastman var av uppfattningen att oppositionen inte kämpade energiskt nog, och han inledde på egen hand och egen risk en kampanj utomlands.

Eastman hade inte tillgång till den officiella kommunistiska pressen och ville till varje pris ge största möjliga spridning åt Lenins testamente, och överlämnade det till en amerikansk borgerlig tidning. Både före och efter sovjetperioden har vi alla vid mer än ett tillfälle använt utländska borgerliga tidningar för att ge större spridning åt den ena eller andra nyheten än vad vi annars hade kunnat få. Mer än en gång utnyttjade Lenin sådan publicitet i form av intervjuer med utländska journalister. Det måste också tilläggas att de amerikanska arbetarna med undantag för en helt obetydlig minoritet bara läser borgerliga tidningar. Lenins testamente är ingen stats- eller parti-hemlighet. Det är inget brott att publicera det. Tvärtom är det ett brott att dölja det för partiet och för arbetarklassen. Idag trycks hundratals tillfälliga anmärkningar som Lenin skrev för eget bruk (till exempel noteringar i marginalen på böcker), bara de ens indirekt kan utnyttjas mot oppositionen. Men många hundratals av Lenins artiklar, tal, brev, telegram och anmärkningar döljs om de direkt eller indirekt misskrediterar den nuvarande ledningen eller gynnar oppositionen. Det är svårt att tänka sig ett värre eller mer illojalt sätt att behandla Lenins ideologiska arv. Om testamentet hade publicerats i vår partipress vid ett lämpligt tillfälle, så hade det fritt kunnat tryckas av vilka borgerliga tidningar som helst. Men i och med att den stalinistiska censuren har förbjudit Lenins testamente, liksom hundratals andra av hans verk, så vände sig Eastman till den borgerliga pressen. Det fanns ingen som helst baktanke med att Eastman utnyttjade en tidning för publicitetens skull. Lenins testamente förblir Lenins testamente även på en borgerlig tidnings sidor.

Men förtalarna säger att Eastman ”sålde” testamentet. Ja, den borgerliga tidningen betalade för det material den fick. Men tog Eastman hand om betalningen och använde den för egna personliga syften? Nej. Han donerade alltihopa till den franska oppositionen så att testamentet och andra av Lenins dokument som på ett så skamligt sätt doldes från partiet och proletariatet kunde ges ut.

Fläckar detta på minsta sätt ner Eastmans rykte? Inte det minsta. Tvärtom visar Eastmans hela uppträdande att han bara drevs av ideologiska överväganden.

På den tid då oppositionen fortfarande funderade på att rätta till partilinjen med strikt interna metoder utan att föra ut diskussionen i det öppna, var vi alla, även jag, mot de åtgärder Max Eastman hade vidtagit för att försvara oppositionen. På hösten 1925 prackade politbyråns majoritet på mig ett uttalande som de själv hade kokat ihop och vilket innehöll ett skarpt fördömande av Max Eastman. I så måtto som hela oppositionens ledning vid denna tidpunkt ansåg det oklokt att inleda en *öppen* politisk kamp och manövrerade för att göra ett antal eftergifter, så kunde den givetvis inte inleda och utveckla en strid kring personen Eastman, som jag redan har sagt agerade på egen hand och egen risk. Det var därför jag, *efter ett beslut inom oppositionens ledande grupp*, skrev under uttalandet om Max Eastman, *som prackades på mig av politbyråns majoritet* med ett ultimatum: antingen skriva under uttalandet som det var skrivet, eller inleda en öppen kamp med anledning av det.

Det finns ingen anledning att här inleda en diskussion huruvida oppositionens övergripande politik 1925 var riktig eller ej. Jag anser fortfarande att det inte fanns något annan utväg under denna period. Hursomhelst kan mitt uttalande om Eastman vid den tiden bara förstås som en nödvändig del av det som då var vår linje av försoning och fred. Det var så det tolkades av alla partimedlemmar som var det minsta insatta eller tänkande. Uttalandet kastar inte någon varken personlig eller politisk skugga över kamrat Eastman.

Så vitt jag vet utifrån de nyheter som under det senaste året har nått mig angående Eastman, så är han fortfarande vad han alltid har varit: en vän till oktoberrevolutionen och en anhängare av oppositionens ståndpunkter.

Med bolsjevikiska hälsningar, Leo Trotskij.

(Översättning från engelska: Göran Källqvist.)